

I z v j e š t a j

vlasti Bosne i Hercegovine na komentare i upite Evropskog Komiteta za prevenciju torture i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) - periodična posjeta Bosni i Hercegovini od strane Komiteta koja je obavljena 2007. godine

Pozivom na nadležnosti Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i obaveze oficira za vezu vlasti Bosne i Hercegovine sa CPT-om, a nakon prosljeđivanja komentara i upita Evropskog komiteta za prevenciju torture i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT), dostavljamo Vam odgovore resornih ministarstava Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske redoslijedom kako je i CPT postavljao upite odnosno komentarisao dijelove teksta Izvještaja vlasti Bosne i Hercegovine.

Po pitanju obaveza Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona Federacije Bosne i Hercegovine u prilogu ovog Izvještaja prosljeđujemo Uputstvo o postupanju sa licima lišenim slobode Republike Srpske od 19.septembra 2001. godine (dostavljeno od Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske) i Uputstvo o postupanju sa osobama lišenim slobode, broj: 09-14-04-7-199 od 2.03.2006. godine, koji je dostavljen ovom ministarstvu od strane Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine.

Nadalje u ovom Izvještaju dostavljamo odgovore na upite institucija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Republike Srpske, koji prosljeđujemo redoslijedom, kako slijedi:

- Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine,
- Ministarstvo pravde Republike Srpske,
- Ministarstvo pravde Federacije BiH,
- Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije BiH i
- Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.

- Ministarstvo pravde BiH -

U vezi Komentara Evropskog Komiteta za sprečavanje torture i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) iz Strazbura, od 16.09.2008. godine na odgovor organa vlasti Bosne i Hercegovine, usvojen na sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 27.03.2008. godine i traženja dodatnih odgovora na postavljena pitanja iz nadležnosti Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, dostavljamo slijedeći odgovor:

1. U pogledu tačke 7. stav 2. dostavljenog komentara, obavještavamo Vas da je izrada Strategije nadzora nad opojnim drogama, sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga u Bosni i Hercegovini, u nadležnosti Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, odnosno Komisije za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga, koja je formirana Odlukom Vijeća ministara od 28.06.2007. godine i koja je objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj: 73/07 od 01.10.2007. godine.

Unutar navedene komisije Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na svojoj sjednici od 24.04.2008. godine, donijelo je Odluku o formiranju radne grupe za izradu državne strategije nadzora nad opojnim drogama, sprečavanju i suzbijanju zlorabotrebne opojnih droga u Bosni i Hercegovini i koja je objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj: 52/08 od 30.06.2008. godine, sastavljena od 17 predstavnika sa nivoa države Bosne i Hercegovine, entiteta Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

U međuvremenu Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je dopunu Odluke o imenovanju članova Komisije od 08.05.2008. godine, koja je objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj: 54/08 od 07.07.2008. godine, kojom su kao članovi Komisije dodati zamjenici ministra Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstva trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine i Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

U vezi rada formirane Radne grupe predlažemo da se obratite koordinatoru, odnosno rukovodiocu navedene radne grupe, gospodinu Škipina Milanu iz Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

2. U pogledu tačke 12. koja se odnosi na dostavljanje novih informacija o napretku postignutom na uspostavljanju jedinstvene forenzičke psihijatrijske ustanove obavještavamo Vas o slijedećem:

Nakon donesenog Zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, broj: 05-07-1174-9/07 od 01.10.2007. godine, o kojem ste obavješteni u dostavljenom odgovoru Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 27.03.2008. godine, ovo ministarstvo je dana 08.04.2008. godine zatražilo povratnu informaciju od predsjedavajućeg Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o realizaciji donesenog Zaključka od 01.10.2007. godine, da bi nakon toga Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, dana 15.05.2008. godine ponovno dostavilo Vijeću ministara Bosne i Hercegovine informaciju vezano za sanaciju objekta za potrebe izvršenja mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja, izrečenih u krivičnom postupku, dajući prijedloge zaključaka sa kompromisnim opredjeljenjima, a sve sa ciljem rješavanja problema smještaja forenzičkih zatvorenika.

Informacija ovog ministarstva od 15.05.2008. godine je prihvaćena od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na 52. sjednici održanoj 12.06.2008. godine, na kojoj su usvojeni slijedeći zaključci:

- da se donacija Švajcarske Konfederacije realizira putem Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Psihijatrijske klinike „Podromanija“- Sokolac,
- da Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Psihijatrijska klinika „Podromanija“ - Sokolac sklope ugovore uz prethodno ispunjenje slijedećih uslova:
 - a) da Opština Sokolac bez naknade prenese vlasništvo nad namjenski izgrađenim objektom forenzične psihijatrije na Psihijatrijsku kliniku „Podromanija“- Sokolac,
 - b) da Vlade entiteta i Psihijatrijska klinika „Podromanija“- Sokolac sklope ugovor o uslovima smještaja zatvorenika kojima je izrečena mjera psihijatrijskog liječenja sa područja cijele teritorije Bosne i Hercegovine,
 - c) da Vlada Republike Srpske pruži garancije završetka ukupne investicije i osposobljavanja namjenski izgrađenog objekta za forenzičke zatvorenike.

U međuvremenu, od datuma stupanja na snagu donesenih zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 12.06.2008. godine, Vlada Republike Srpske na svojoj sjednici od 10.07.2008. godine donijela je Odluku o osnivanju specijalne bolnice za forenzičku psihijatriju – Sokolac, gdje je između ostalog u tački 1. Odluke navedeno:“ Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu – osnivač) osniva Javnu ustanovu specijalna bolnica za forenzičku psihijatriju Sokolac“.

Također, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na svojoj 67. sjednici od 27.08.2008. godine, razmatrala je obavijest i zaključke Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 13.06.2008. godine i tom prilikom usvojila slijedeće zaključke:

- 1) Prihvata se Obavijest Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 13.06.2008. godine,
- 2) Izražava se potreba Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na što hitnijem tehničkim radu na realizaciji projekta uz potrebu zaključivanja sporazuma koji bi sadržavao:

- jamstvo zbrinjavanja počinitelja sa područja cijele teritorije Bosne i Hercegovine (država, entiteti i Distrikt Brčko),
- odsustvo bilo kakve osnove za diskriminaciju u radu takve ustanove (ujednačenost kriterija za prijem)

- potreba šestomjesečnog izvještaja Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i Federalnog ministarstva zdravlja o radu ustanove kao i stručnog nadzora Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

- osnivanje poslovnog Povjerenstva (Komisije) za provođenje Sporazuma u kojem bi bili predstavnici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, obzirom na prednje okolnosti, zatražit će informacije od Vlade Republike Srpske, Opštine Sokolac, kao i Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine o trenutnim aktivnostima na izvršavanju zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 13.06.2008. godine.

3. U pogledu dodatnih i realizovanih aktivnosti Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, obavještavamo Vas da je ovo ministarstvo izradilo Zakon o osnivanju Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine i koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 24/08 od 24.03.2008. godine. Navedeni zakon predstavlja dodatni pravni osnov za dalje aktivnosti na izgradnji Državnog zatvora i provođenju planiranih mjera oko obezbjeđenja potrebnih finansijskih sredstava, izrade konačne projektne dokumentacije, raspisivanja tendera, te posebno osnivanja Upravnog i Nadzornog odbora zavoda u izgradnji.
4. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine donijelo je Uputstvo o principima u vezi sa etičkim postupanjem ljekara sa osobama lišenim slobode koje štrajkuju glađu i koje je objavljeno u "Službenom glasniku BiH", broj: 28/08 od 07.04.2008. godine, odnosno stupio na pravnu snagu dana 15.04.2008. godine. Uputstvo odražava principe Malteške deklaracije – Svjetskog udruženja ljekara u vezi sa etičkim postupanjem sa osobama lišenim slobode koje štrajkuju glađu iz 1991. godine, redigovane 1992. godine i potvrđenoj na Generalnoj skupštini Svjetskog udruženja ljekara iz 2006. godine, zatim Preporuke broj R(98) 7 Komiteta ministara zemalja članica u vezi sa etičkim i organizacijskim aspektima zdravstvene zaštite u zatvorima Vijeća Evrope i svojim sadržajem daje definiciju štrajka glađu, navodi obaveze ljekara, medicinskog osoblja, kao i drugog osoblja zavoda i nalaže praćenje i sagledavanje međunarodnih standarda i propisa ili vještina postupanja iz oblasti zdravstvene ili druge zaštite lica lišenih slobode.

- Ministarstvo pravde Republike Srpske -

Извјештај Министарства правде Републике Српске, број 08.030/051-713/08 од 13.02.2008. године, о предузетим мјерама на спровођењу препорука, коментара и захтјева за информацијама које је доставио Европски Комитет за превенцију торуре и нељудског или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ-а), а који је у периоду од 19. до 30. марта 2007. године обавио други периодични мониторинг БиХ и посјетио један број затвора Републике Српске, позитивно је прихваћен од стране ЦПТ-а. То се види из њихових најновијих коментара и упита са захтјевом за достављање нових одговора на поједина питања.

По тим најновијим захтјевима Министарство правде Републике Српске даје следеће одговоре:

1. Малољетнички затвор у кругу КПЗ Источно Сарајево почео је са радом и у њему тренутно три (3) лица, осуђена на казну малољетничког затвора, издржавају казну. Седмични програм рада малољетничког затвора дат је у прилогу Извјештаја;

2. Најновије ажуриране информације о напретку стања у Окружном затвору Добој су:

- извршена је значајна кадровска попуна, тако да је од 81 систематизованог радног мјеста (приликом Ваше посјете било 67) попуњено 75 или 95%;
- у циљу унапређења функционисања целокупне организације рада затвора измијењено је, допуњено или наново донесено један (1) Правилник, осамнаест (18) Упутстава и три (3) Плана, као и измијењени и допуњени сви Правилници и Упутства у циљу усаглашавања са измјенама Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске и Правилницима које је донијело Министарство правде;
- у циљу побољшања услова за живот, боравак и слободне активности лица лишених слободе у затвору су израђени нови простори и садржаји за одређене њихове активности, побољшан систем физичке и техничке заштите и др. о чему је писано у претходном Извјештају Министарства правде Републике Српске;
- од стране Фонда за привредни развој Републике Српске, прихваћен је приједлог «Реконструкције, адаптације, доградње и надоградње Окружног затвора Добој» за што су одобрена финансијска средства од 933 600 КМ, која су већ оперативна и тренутно се ради на испитивању конструктивне структуре постојеће зграде затвора и изради главног пројекта, па очекујемо да ће завршетак овог пројекта бити до краја 2009. године;
- реализацијом овог пројекта повећаће се затворски капацитети за смјештај за укупно шездесетосм (68) лица лишених слободе (16 на притворском и 52 на осуђеничком одјељењу), па ће се убудуће у њему моћи смјестити стоосмдесетосам (188) осуђених и притворених лица, умјесто досадашњих стодвадесет (120);
- реализацијом наведеног пројекта добили би се простори за:

а) самице	2 нове
б) пријемно-отпусно одјељење за	8 лица
в) одјељење за класификациону групу „Ц“ за	10 лица
г) одјељење са појачаним надзором за	8 лица
д) простор за вјерске потребе за све три конфесије	
ђ) медицински-тапацирани просторија	1
е) просторија за слободне посјете брачног друга	1

ж) просторија за васпитача за групу „Ц“ и групу „А“ и Б“	2
з) просторије за мануфактурне радионице	2 (45 м ²)
и) зубна амбуланта	1
ј) одвојени стационар за	5 лица
к) канцеларија	4
л) проширење сале за састанке и обједовање за	10 м ²
љ) додатни простор за шетњу	80 м ²
м) свлачионица за радно ангажовање осуђених лица	1
н) кантина	1
њ) посебну просторију за претрес	1
о) осталог корисног простора (ходници, оставе и сл.) око	150 м ²

- извршена би детаљна реконструкција , чиме би се објекат зановио, инфраструктурно освјежио, споља уредио (мелтер и фасада) обновио кров, што би смањило потребе средстава за текуће одржавање.

- бетонска заштита на свим прозорима замјенила би се савременијим материјалима који би омогућавали довољан проток природне свјетлости у свим просторијама и истовремено онемогућавало визуелни контакт са спољним свијетом.

- уопште, побољшали би се услови за извршење казни затвора и мјере притвора, као и услови за рад затворског особља.

3. По питању режима у затворима Републике Српске, а који се односи на два сата шетње – вјежби на отвореном простору лица лишених слободе, исти се употпуности спроводи о чему је писано и у претходном Извјештају.

На крају истичемо да је министар правде Републике Српске формирао Комисију за израду новог Закона о извршењу кривичних санкција и других мјера Републике Српске, која је већ сачинила нацрт радне верзије, па је очекивати да ће исти бири донешен 2009. године.

**СЕДМОДНЕВНИ ПРОГРАМ РАДА
МАЛОЉЕТНИЧКОГ ЗАТВОРА КПЗ И. САРАЈЕВО**

Понедељак:

- 07,,00 - устајање**
- 07,00-07,30 - намјештање кревета и лична хигијена**
- 07,30-08,00 - јутарња смотра и јутарњи рапорт**
- 08,00-08,30 - доручак**
- 08,30-09,30 - шетња**
- 09,30-11,00 - радна активност**
- 11,00-11,30 - ужина**
- 11,33-12,15 - енглески језик**
- 12,30-13,30 - едукативне радионице**
- 13,45-14,15 - ручак**
- 14,15-16,15 - спортско – рекреативне активности**
- 16,30-18,15 - обрада наставног градива**
- 18,30-19,00 - вечера**
- 19,00-22,00 - слободне активности (праћење ТВ прог., играње друш.игара и сл.)**
- 22,00 - Повечерје**

Уторак:

- 07,,00 - устајање**
- 07,00-07,30 - намјештање кревета и лична хигијена**
- 07,30-08,00 - јутарња смотра и јутарњи рапорт**
- 08,00-08,30 - доручак**
- 08,30-09,30 - шетња**
- 09,30-11,00 - радна активност**
- 11,00-11,30 - ужина**
- 11,33-12,15 - групна терапија – психолошка радионица**
- 12,30-13,30 - окупаљциона терапија**
- 13,45-14,15 - ручак**
- 14,15-16,15 - спортско – рекреативне активности**
- 16,30-18,15 - обрада наставног градива**
- 18,30-19,00 - вечера**
- 19,00-22,00 - слободне активности (праћење ТВ прог., играње друш.игара и сл.)**
- 22,00 - Повечерје**

Сриједа:

07,,00 - устајање
07,00-07,30 - намјештање кревета и лична хигијена
07,30-08,00 - јутарња смотра и јутарњи рапорт
08,00-08,30 - доручак
08,30-09,30 - шетња
09,33-11,00 - радна активност
11,00-11,30 - ужина
11,30-12,15 - окупалџациона терапија (библиографија)
12,30-13,30 - едукативне радионице
13,45-14,15 - ручак
14,15-16,15 - спортско – рекреативне активности
16,30-18,15 - обрада наставног градива
18,30-19,00 - вечера
19,00-22,00 - слободне активности (праћење ТВ прог., играње друш. игара и сл.)
22,00 - Повечерје

Четвртак:

07,,00 - устајање
07,00-07,30 - намјештање кревета и лична хигијена
07,30-08,00 - јутарња смотра и јутарњи рапорт
08,00-08,30 - доручак
08,30-09,30 - шетња
09,30-11,00 - радна активност
11,00-11,30 - ужина
11,30-12,15 - енглески језик
12,30-13,30 - окупалџациона терапија (арт терапија)
13,45-14,15 - ручак
14,15-16,15 - спортско – рекреативне активности
16,30-18,15 - обрада наставног градива
18,30-19,00 - вечера
19,00-22,00 - слободне активности (праћење ТВ прог., играње друш.игара и сл.)
22,00 - Повечерје

Петак:

07,,00 - устајање
07,00-07,30 - намјештање кревета и лична хигијена
07,30-08,00 - јутарња смотра и јутарњи рапорт
08,00-08,30 - доручак
08,30-09,30 - шетња

09,30-11,00 - радна активност
11,00-11,30 - ужина
11,30-12,15 - групна терапија – психолошка радионица
12,30-13,30 - тимски састанак чланова преваспитне службе и осуђених лица
13,45-14,15 - ручак
14,15-16,15 - спортско – рекреативне активности
16,30-18,15 - обрада наставног градива
18,30-19,00 - вечера
19,00-22,00 - слободне активности (праћење ТВ прог., играње друш. игара и сл.)
22,00 - Повечерје

Субота:

07,00 - устајање
07,00-07,30 - намјештање кревета и лична хигијена
07,30-08,00 - јутарња смотра и јутарњи рапорт
08,00-08,30 - доручак
08,30-09,30 - шетња
09,30-11,00 - радне активности
11,00-11,30 - ужина
11,30-12,15 - групна терапија – психолошка радионица
12,30-13,30 - израда домаћих задатака и припрема за едукативне програме
13,45-14,15 - ручак
14,15-16,15 - спортско – рекреативне активности
16,30-18,15 - поподневни одмор
18,30-19,00 - вечера
19,00-22,00 - слободне активности (праћење ТВ прог., играње друш. игара и сл.)
22,00 - Повечерје

Недјеља и празник

08,00 - устајање
08,00-08,30 - намјештање кревета и лична хигијена
08,30-09,00 - доручак
09,30-10,00 - шетња
10,00-11,30 - обрада наставног градива
11,30-12,00 - ужина
12,00-13,45 - слободне активности
12,30-13,30 - израда домаћих задатака и припрема за едукативне програме
13,45-14,15 - ручак
14,15-16,15 - спортско – рекреативне активности

16,30-18,15 - поподневни одмор

18,30-19,00 - вечера

19,00-22,00 - слободне активности (праћење ТВ прог., играње друш. игара и сл.)

22,00 - Повечерје

- Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije BiH -

Ustanove socijalne zaštite

U vezi potrebe pojašnjenja vezanog za rješavanje pravnog statusa ustanova socijalne zaštite za zbrinjavanje osoba u stanju socijalne potrebe u FBiH, konkretno ustanova za zbrinjavanje osoba sa posebnim potrebama, kao i poduzetih aktivnosti na izradi strategije i saradnje sa navedenim ustanovama, informiramo Vas slijedeće:

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donio je Zakon o preuzimanju prava i obaveza osnivača nad ustanovama socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine. Isti je objavljen u »Službenim novinama Federacije BiH«, broj 31/08 od 2. juna 2008.godine, a stupio na snagu 3. juna 2008.godine.

Izvršeno je imenovanje upravnog i nadzornog odbora ustanova socijalne zaštite u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o ministarstvima, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine (»Službene novine Federacije BiH«, br. 12/03 i 34/03).

Program razvoja socijalne zaštite, sa akcentom na ove ustanove socijalne zaštite i mjere za rješavanje problematike vezane za iste, su prema zaključcima Parlamenta Federacije BiH, uslovljeni donišenjem navedenog zakona i u izvršenje istih će biti uključeni imenovani organi upravljanja i rukovođenja ovih ustanova socijalne zaštite.
/ paragraf 115,117,121,122 , 124, 134,125/

Što se tiče preporuke po paragrafu 126. koja se odnosi na napredak postignut na korištenju alternativne strategije vezivanja u Zavodu »Drin« informiramo Vas da je Zavod po istom pitanju uvažio navedenu preporuku uveo humaniju zaštitu pomenutih štíćenika obezjeđenjem humanijih vezova i namjenski adaptiranog prostora za iste.

U vezi sa preporukom po paragrafu 136. da nadležni organi poduzmu potrebne korake kako bi osigurali da sve osobe koje su predmeti postupka, s ciljem lišavanja poslovne sposobnosti, budu sistematično lično saslušane na sudu, da im se uruči kopija sudske odluke i da budu obaviještene, usmenim i pismenim putem, o mogućnosti žalbe protiv odluke da ih se liši poslovne sposobnosti, ističe se da je, Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine propisano da se osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva i sasluša na ročištu, osim ako prema ocjeni suda saslušanje ove osobe nije moguće zbog njenog zdravstvenog stanja ili bi za nju moglo biti štetno.

Pored toga, Zakonom je propisano da se rješenje o oduzimanju ili ograničenju poslovne sposobnosti dostavlja osobi koja je podnijela prijedlog za pokretanje postupka, osobi kojoj se oduzima poslovna sposobnost, njenom staratelju i organu starateljstva. Pomenuto rješenje se ne mora dostaviti osobi kojoj se oduzima poslovna sposobnost ako ona ne može da shvati značenje i pravne posljedice odluke ili ako bi to bilo štetno za njeno zdravlje. Rješenje kojim se oduzima poslovna sposobnost kao obavezni element sadrži pouku o pravnom lijeku odnosno o pravu izjavljivanja žalbe na isto. Zakonom je propisano da protiv rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost, može izjaviti žalbu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.

Što se tiče preporuke po paragrafu 137. da nadležni organi vlasti poduzmu potrebne korake kako bi se osiguralo da zakonski staratelj ispunjava svoje dužnosti odgovorno i u interesu svojih štićenika ističe se da je Porodičnim zakonom Federacije BiH propisano da se štićeniku koji je smješten u obrazovno-odgojnu, zdravstvenu ili drugu ustanovu organ starateljstva imenuje staratelja za vršenje onih poslova koje ta ustanova ne vrši u okviru svoje redovne djelatnosti.

Staratelj je dužan podnijeti organu starateljstva izvještaj o svom radu i o stanju štićenikove imovine u januaru svake godine za prethodnu godinu, kao i kad to zatraži organ starateljstva. U slučaju neposrednog vršenja starateljstva izvještaj je dužna podnijeti imenovna osoba zaposlena u organu starateljstva. Iz izvještaja se mora vidjeti kako se staratelj ili osoba zaposlena u organu starateljstva starala o osobnosti štićenika i zaštiti njegovih interesa, a naročito njegovom zdravlju, odgoju i obrazovanju. Izvještaj mora sadržavati i podatke o upravljanju i raspolaganju imovinom i o svim štićenikovim prihodima i rashodima u protekloj godini i konačnom stanju štićenikove imovine.

-3-

Organ starateljstva je dužan savjesno razmotriti izvještaj i prema potrebi, poduzeti odgovarajuće mjere za zaštitu interesa štićenika. Pored kontrole rada staratelja prihvaćanjem izvještaja o njegovom radu, organ starateljstva dužan je povremeno, osobnim uvidom, kontrolirati kako staratelj vrši dužnosti prema štićeniku. Organ starateljstva će razriješti staratelja dužnosti ako utvrdi da je u vršenju dužnosti nemaran, da zloupotrebljava svoja ovlašćenja, da ugrožava interese štićenika, ili ako ocijeni da bi za štićenika bilo korisnije da mu se imenuje drugi staratelj.

Napominjemo da, nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite, u koje spadaju centri za socijalni rad, kao nadležni organi starateljstva kao i ustanove za zbrinjavanje osoba sa posebnim potrebama vrši Federalno ministarstvo nadležno za oblast socijalne zaštite kao i nadležni inspekcijски organi.

- Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske -

1. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske – Sektor za socijalnu, porodičnu i dječiju zaštitu

- Radna verzija, Nacrta novog Zakona o socijalnoj zaštiti Republike Srpske, predviđa razvoj mješovitih sistema socijalne zaštite, kroz razvoj proširenih prava, koja su sistem podrške u svakodnevnom životu svim licima sa invaliditetom, te razvoj programa kroz razne oblike zaštićenog stanovanja.

Pošto će novi Zakon, do konačnog usvajanja u Narodnoj skupštini Republike Srpske pretrpjeti određene promjene, relevantne odredbe koje se tiču starateljstva, zaštite tokom boravka u domovima, lišavanja pravne sposobnosti i obaveze staratelja, dostavili bi po stupanju Zakona na snagu.

2. Zavod za zaštitu ženske djece i omladine Višegrad

- Prepis PRAVILA za ograničavanje/izolaciju uznemirenih korisnika (primjena fizičke sile u zaštiti lica sa mentalnim poremećajima)

P R A V I L A

Za ograničavanje/izolaciju uznemirenih korisnika (primjena fizičke sile u zaštiti lica sa mentalnim poremećajima)

Član 1.

Fizička sila u zaštiti lica sa mentalnim poremećajima primjenjuje se u Zavodu samo kada je to jedino sredstvo da se to lice spriječi da svojim napadom ne ugrozi život ili zdravlje drugog lica ili svoj život ili zdravlje ili nasilno uništi ili oštetiti tuđu imovinu.

Fizička sila će se primjeniti samo u mjeri i na način neophodan radi otklanjanja opasnosti izazvane napadom lica sa mentalnim poremećajima.

Član 2.

Odluku o primjeni fizičke sile ili izdvajanja (izolacije) donosi psihijatar, te nadzire njenu primjenu med. sestara.

Trajanje primjene fizičke sile ne može biti duža od 2 sata.

U izuzetnim slučajevima psihijatar može donijeti odluku o produžetku primjene fizičke sile ne dužem od 2 sata.

Kad zbog izuzetne hitnosti nije moguće čekati da odluku donese psihijatar, odluku o primjeni fizičke sile ili izdvajanje može donijeti, med. sestra – tehničar, koji su dužni o tome odmah obavijestiti glavnu sestru i psihijatra koji će odlučiti o njenoj daljoj primjeni.

Član 3.

Kod upotrebe fizičkog obuzdavanja kod lica sa mentalnim poremećajima, obavezno je osigurati stalno praćenje tjelesnog i mentalnog stanja lica od strane stručnog medicinskog osoblja.

Ograničavanje i fiksacija se tehnički izvodi na sledeći način:

- Vezalicama sa magnetnim zaključivanjem,
- Ove mjere se obavljaju bez prisustva drugih pacijenata.

Član 4.

Prije nego što se na njega primjeni fizička sila lice će, ako je to obzirom na okolnosti slučaja moguće, biti na to upozoreno.

Razlozi, način i mjere primjene fizičke sile, te ime lica koje je donijelo odluku o njenoj primjeni, obavezno se upisuje u dosije pacijenata, te u registar u evidenciju ograničavanja i izolacije uznemirenih korisnika.

Zakonski zastupnik ili staratelj lica sa mentalnim poremećajima, obavijestice se o primjeni fizičke sile ili izolacije.

Član 5.

Ovlaštena službena lica nadležnog ministarstva unutrašnjih poslova, dužna su na poziv pružiti pomoć zdravstvenim radnicima pri savladanju tjelesnog otpora lica sa mentalnim poremećajima, ali samo dok to lice pruža tjelesni otpor, te dok se ne obezbjedi zbrinjavanje i otklanjanje neposredne opasnosti tog lica.

Član 6.

Kad postoji neposredna opasnost da će lice sa mentalnim poremećajima svojim ponašanjem u Zavodu napasti na život ili tijelo nekog lica, ili otuđiti, uništiti ili teže oštetiti imovinu te ustanove, službena lica Ministarstva unutrašnjih poslova, dužna su na poziv zdravstvenih radnika ustanove pružiti odgovarajuću pomoć.

Lice koje je uputilo poziv dužno je naknadno u pismenom obliku obrazložiti, te to obrazloženje uložiti u ljekarsku dokumentaciju.

Član 7.

Sa navedenim Pravilima utvrđenim ovom Odlukom dužni su se upoznati svi odgovorni medicinski radnici i poštovati ih u potpunosti.

Član 8.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

U P U T S T V O

Za ograničavanje/izolaciju uznemirenih korisnika

1. Ograničavanje se vrši samo u neophodnim situacijama kada su mjere medikamentozne, psihijatrijske i socijalne intervencije bezuspješne.
2. Ograničavanje/fiksaciju propisuje sestra i sve pojedinosti unosi u registar i dosije korisnika uz odobrenje glavne sestre.
3. Ograničavanje/fiksacija se tehnički izvodi na sledeći način: ograničavanje ruku vezivanjem vezalica sa magnetnim zaključivanjem. Ove mjere se obavljaju bez prisustva drugih korisnika.
4. Ograničenje / fiksacija se vremenski određuje od strane glavne sestre i ne bi trebala da bude duža od 2 sata.

5. Za vrijeme trajanja ograničenja / fiksacije nadgledanje stanja korisnika treba da bude kontinuirano.

3. Klinički centar Istočno Sarajevo – Psihijatrijska klinika Sokolac

1. Kapacitet na akutnom forenzičkom odjeljenju je smanjen sa 27 na 25 kreveta unazad 6 mjeseci, a trenutno na odjeljenju boravi 22 pacijenta. Istovremeno su prošireni kapaciteti za dnevni boravak pacijenata, što približno odgovara propisanim standardima. Na sudskom rehabilitacionom odjeljenju u periodu od 01.01.2008. godine do 30.09.2008. godine kapacitet je smanjen za 5 pacijenata, a ukupno je otpušteno 13 pacijenata. U toku je rješavanje predloga nadležnih sudova koji su upućeni za 8 pacijenata.
2. Pacijenti u zavisnosti od vremenskih prilika borave po dva sata u vanjskom boravku koji se nalazi ispred zgrade sudskog odjeljenja.
3. Za svakog pacijenta sačinjen je individualni plan liječenja u skladu sa intelektualnim kapacitetima i spihopatologijom. Plan podrazumeva integrativni terapijski protokol koji obuhvata primenu adekvatnog farmakoterapijskog protokola, psihoterapiju (grupna i individualna), socioterapijske procedure (grupna socioterapija, sastanak terapijske zajednice), radno-okupacioni i sportsko-rekreativni tretman.
4. U cilju prevencije i resocijalizacije osoba sa duševnim poremećajima u Psihijatrijskoj klinici Sokolac odvija se niz socioterapijskih postupaka koji treba da dovedu do potpuno resocijalizovane ličnosti spremne za povratak u društvenu sredinu iz koje osoba dolazi. Jedan od takvih postupaka jeste i socioterapijska grupa sa elementima psihoterapije u kojoj pacijenti zajedno sa svojim terapeutima rade u cilju korigovanja i usklađivanja ponašanja a sve u skladu sa društveno prihvatljivim normama.
Po napuštanju ustanove dodtčne osobe su pod nadzorom centara za socijalnu zaštitu i centara za mentalno zdravlje u mjestu boravka.
5. Na sudskom rehabilitacionom odjeljenju u navedenom periodu nije bilo primene sredstava za obuzdavanje. Akutno sudsko odjeljenje poseduje smernice za upotrebu sredstava za obuzdavanje i urednu evidenciju o njihovoj dosadašnjoj primjeni.
6. Komisija za zaštitu osoba sa mentalnim poremećajima je imenovana od strane Ministarstva zdravlja RS 2006-e godine i sastoji se od 5 članova, a u proteklom periodu bila je u jednoj radnoj poseti na Psihijatrijskoj klinici Sokolac - sudsko odjeljenje, inače je operativna i radi po Pravilniku o obrazovanju, radu i finansiranju komisije za zaštitu lica sa mentalnim poremećajima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/06).
7. Ispravljanje zakonskih i institucionalnih mjera u vezi krivičnog postupka protiv duševno oboljelih osoba: sa nivoa Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske ova oblast regulisana je Zakonom o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 46/04), i Pravilnikom o obrazovanju komisije za zaštitu lica sa mentalnim poremećajima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/06), dok su ostali propisi za ovu oblast u nadležnosti Ministarstva pravde Repbulike Srpske i Ministarstva pravde BiH.
8. Ustanova forenzičke psihijatrije je u procesu registracije.

O D L U K A
o utvrđivanju Pravila za ograničavanje i izolaciju uznemirenih pacijenata
(primjena fizičke sile u zaštiti lica sa mentalnim poremećajima)

Član 1.

Fizička sila u zaštiti lica sa mentalnim poremećajima primjenjuje se u zdravstvenim ustanovama, odnosno na Klinici, samo kada je to jedinio sredstvo da se to lice spriječi da svojim napadom ne ugrozi život ili zdravlje drugog lica ili svoj život ili zdravlje ili nasilno uništi ili ošteti tuđu imovinu.

Fizička sila će se primjenjivati samo u mjeri i na način neophodan radi otklanjanja opasnosti izazvane napadom lica sa mentalnim poremećajima.

Član 2.

Odluku o primjeni fizičke sile ili izdavanja (izolacije) donosi psihijatar, te nadzire njenu primjenu.

Trajanje primjene fizičke sile ne može biti duže od 4 sata.

U izuzetnim slučajevima psihijatar može donijeti odluku o produžetku primjene fizičke sile, a ne dužem od 4 sata.

Kad zbog izuzetne hitnosti nije moguće čekati da odluku donese psihijatar, odluku o primjeni fizičke sile ili izdavanja može donijeti doktor medicine, medicinska sestra-tehničar, koji su dužni o tome odmah obavijestiti psihijatra, koji će odlučiti o njenoj daljoj primjeni.

Član 3.

Kod upotrebe fizičkog obuzdavanja kod lica sa mentalnim poremećajima, obavezno je osigurati stalno praćenje tjelesnog i mentalnog stanja lica od strane stručnog medicinskog osoblja.

Ograničavanje i izolacija se tehnički izvodi na sledeći način:

- ograničavanje ruku vezivanjem mekim kožnim povezom,
- zatvaranjem pacijenta u sobu za izolaciju (žensko akutno),
- zatvaranjem pacijenta u sobu za izolaciju (muško akutno),
- zatvaranjem pacijenta u sobu za izolaciju (sudsko odjeljenje),
- ove mjere se obavljaju bez prisustva drugih pacijenata.

Član 4.

Prije nego što se na njega primjeni fizička sila, lice će, ako je to s obzirom na okolnosti slučaja moguće, biti na to upozoreno.

Razlozi, način i mjere primjene fizičke sile, te ime lica koje je donijelo odluku o njenoj primjeni, obavezno se upisuje u dosije pacijenta, te u registar za evidenciju ograničavanja i izolacije uznemirenih pacijenata.

Zakonski zastupnik ili staratelj lica sa mentalnim poremećajima, obavjestiće se o primjeni fizičke sile ili izolacije.

Član 5.

Ovlaštena službena lica nadležnog ministarstva unutrašnjih poslova, dužna su na poziv pružiti pomoć zdravstvenim radnicima pri savladanju tjelesnog otpora lica sa

mentalnim poremećajima, ali samo dok to lice pruža tjelesni otpor, te dok se ne obezbjedi zbrinjavnje i otklanjanje neposredne opasnosti tog lica.

Član 6.

Kad postoji neposredna opasnost da će lice sa mentalnim poremećajima svojim ponašanjem u zdravstvenoj ustanovi, odnosno Klinici napasti naživot ili tijelo nekog lica, ili otudjiti, uništiti ili teže oštetiti imovinu te ustanove, službena lica ministarstva unutrašnjih poslova, dužna su na poziv zdravstvenih radnika ustanove pružiti odgovarajuću pomoć.

Lice koje je uputilo poziv dužno je naknadno u pismeom obliku obrazložiti, te to obrazloženje uložiti u ljezarsku dokumentaciju.

Član 7.

Sa navedenim Pravilima utvrdjenim ovom Odlukom dužni su se upoznati svi odgovorni medicinski radnici i poštovati ih u potpunosti.

Član 8.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

-
K
o
l
l
e
k
t
i
v

BOSNA I HERCEGOVINA



Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
Ministry for human rights and refugees
